

Innhold

Forord	5
DEL I BAKGRUNN OG HOVEDTREKK	19
FREDRIK SEJERSTED	
1 Innledning	21
2 Historisk og rettshistorisk bakgrunn	26
2.1 Utviklingen av Fellesskapet – fra EKSF til EU	26
2.1.1 Historisk skisse	26
2.1.2 Jussens rolle i utviklingen	31
2.2 EFTA – utvikling og omforming	32
2.3 EØS – de første snart tyve årene	37
3 Hovedtrekk ved EU-retten	43
3.1 Innledning	43
3.2 Oversikt over EU-retten	46
3.2.1 Traktatene	46
3.2.2 Sekundærlovgivningen	50
3.2.3 Rettspraksis	54
3.2.4 Andre rettskildefaktorer	56
3.3 EU-rettens materielle innhold	59
3.3.1 Reglene om markedet	60
3.3.2 Andre rettsområder	64
3.4 Grunnleggende prinsipper i EU-retten	66
3.4.1 Innledning	66
3.4.2 Traktatfestede prinsipper	68
3.4.3 Prinsipper for god forvaltning	69
3.4.4 Menneskerettighetenes stilling i EU-retten	71
3.5 Nærmere om forholdet mellom EU-retten og nasjonal rett	73
3.5.1 Innledning	73
3.5.2 Kompetansefordelingen	74
3.5.3 Lojalitetsprinsippet	76
3.5.4 EU-rettens status og gjennomslag i nasjonal rett	77
3.5.5 Ekvivalensprinsippet	80
3.5.6 Effektivitetsprinsippet	81
3.5.7 Grensen mellom EU-retten og nasjonal rett	82
4 Hovedtrekk ved EØS-avtalen	86
4.1 Innledning	86
4.2 Oversikt over avtalen	90

4.2.1	EØS-avtalen	90
4.2.2	EFTA-avtalene	95
4.3	Innholdet i EØS-avtalen	96
4.4	Grunnleggende prinsipper i EØS-retten	104
4.5	Hvor «overnasjonal» er EØS-retten?	107
4.6	Økende avstand mellom EU- og EØS-retten?	114
4.7	Norsk tilknytning til EU ut over EØS	116
DEL II INSTITUSJONER I EU OG EØS		121
FREDRIK SEJERSTED		
5	EU-institusjonene	123
5.1	Innledning	123
5.2	Det europeiske råd	126
5.3	Rådet	127
5.4	Kommisjonen	129
5.5	Europaparlamentet	132
5.6	EU-domstolen	134
6	Institusjoner i EØS	141
6.1	Topilarsystemet	141
6.2	Felles EØS-organer	143
6.3	EFTAs faste komité og andre forberedende organer	145
6.4	EFTAs Overvåkningsorgan (ESA)	146
6.4.1	Hovedtrekk	146
6.4.2	Generelt om kontrollen med nasjonale myndigheter	149
6.4.3	Særskilt kontrollkompetanse på enkelte områder	152
6.4.4	Mer katolsk enn paven?	154
6.5	EFTA-domstolen	155
6.5.1	Hovedtrekk	155
6.5.2	Traktatbruddssøksmål etter ODA art. 31	160
6.5.3	Ugyldighetssøksmål etter ODA art. 36	162
6.5.4	Rådgivende uttalelser etter ODA art. 34	164
6.5.5	Nærmere om norske domstolars adgang til å spørre om rådgivende uttalelser fra EFTA-domstolen	167
6.5.6	EFTA-domstolen vurdert	171
6.6	Kort om norske myndigheters tilpasning til EU/EØS	174
DEL III LOVGIVNINGSPROESSEN OG NASJONAL GJENNOMFØRING		177
FREDRIK SEJERSTED		
7	Ny sekundærlovgivning i EU og EØS	179
7.1	Innledning	179
7.2	Lovgivning i EU	179
7.2.1	Lovgivningskompetansen	179
7.2.2	Lovgivningsprosessene for Rådet	181
7.2.3	Lovgivningsprosessene for Kommisjonen	183

7.2.4	EFTA-statenes mulighet til å påvirke ny lovgivning i EU	184
7.3	Nye rettsaker i EØS-retten	185
7.3.1	Kravet til dynamisk utvikling av EØS-avtalen	185
7.3.2	Prosedyren for overtagelse av nye rettsaker.	187
7.3.3	EFTA-statens reservasjonsrett («vetoretten»)	191
7.3.4	Manglende enighet om senere tolking og anvendelse.	194
8	Gjennomføringen av EØS-retten i norsk rett.	195
8.1	Innledning.	195
8.2	EØS-avtalens krav til nasjonal gjennomføring	195
8.3	Gjennomføringen i norsk rett.	197
8.4	Enkelte utfordringer ved gjennomføringen	202
8.5	Forrang for EØS-regler som er gjennomført i norsk rett	204
8.6	Betydningen av EØS-regler som ikke er gjennomført i norsk rett	205
8.7	Nærmere om kravet til EØS-konform tolkning	207
8.8	Nærmere om statens erstatningsansvar	208
8.8.1	Innledning	208
8.8.2	Det må foreligge et brudd på en EØS-regel som tar sikte på å gi saksøker rettigheter.	211
8.8.3	Kravet om «tilstrekkelig kvalifisert» brudd.	212
8.8.4	Kravet om årsakssammenheng	214
8.8.5	Utmålingen av tapet.	215
8.8.6	Ansaret etter EØS-retten er et minimumsansvar.	216
DEL IV RETTSKILDENE		219
FINN ARNESEN		
9	Innledning	221
9.1	Emnet og behandlingen av det.	221
9.2	Hovedprinsippet: homogenitet.	223
9.3	Opplaget videre	224
10	De skrevne EØS-faktorene	226
10.1	EØS-avtalens hoveddel, protokoller og erklæringer	226
10.2	ODA, protokoller og erklæringer	229
10.3	Vedleggene til EØS-avtalen	230
10.4	Særlig om forholdet mellom bestemmelser i EØS-avtalens hoveddel og bestemmelser vist til i vedleggene	232
10.5	Forarbeider	233
10.6	Praksis fra EU-domstolen	234
10.7	Praksis fra EFTA-domstolen	237
10.8	Praksis fra EU-kommisjonen	239
10.9	Praksis fra ESA	239
10.10	EØS-komiteens avgjørelser	239

11 Reelle hensyn	240
11.1 Innledning.	240
11.2 Bruken av reelle hensyn i tvister mellom EUs organer og individer . . .	240
11.3 Bruk av reelle hensyn i spørsmål som berører nasjonal rett	242
11.4 Reelle hensyn ved tolkningen av EØS-avtalen som folkerettslig avtale	248
12 Internasjonal rett og EØS-statenes nasjonale rett	250
13 Rettskildebruk ved tolkningen av EØS-avtalen	252
13.1 Innledning.	252
13.2 EFTA-domstolens praksis	252
13.2.1 Bestemmelser om de fire friheter	252
13.2.2 Konkurransereglene.	254
13.2.3 Generelle prinsipper	255
13.2.4 Prosessuelle spørsmål	256
13.2.5 Avklaring av innholdet i sekundærlovgivning.	257
13.2.6 Sammenfatning	259
13.3 EU-domstolens praksis.	260
13.4 Høyesteretts praksis	261
13.5 Sammenfatning.	262
14 EØS-reglens betydning i norsk rett	264
14.1 Innledning.	264
14.2 Presumsjonsprinsippet som tolkningsprinsipp.	265
14.3 Kollisjonstilfellene	267
14.3.1 EØS-loven § 2	267
14.3.2 Presumsjonsprinsippet som kollisjonsprinsipp?	270
14.3.3 Utenfor så vel EØS-loven § 2 som presumsjonsprinsippet.	272
14.4 Sammenfatning.	273
DEL V EØS-MARKEDET.	275
KAPITTEL 15–17: OLE-ANDREAS ROGNSTAD	
KAPITTEL 18–22: FINN ARNESEN OG STEN FOYN	
KAPITTEL 23–28: OLAV KOLSTAD	
KAPITTEL 29: FINN ARNESEN OG OLAV KOLSTAD	
15 EØS-markedet – en introduksjon.	277
15.1 EU-markedet og EØS-markedet. Likheter og forskjeller	277
15.2 Sammenhengen mellom de enkelte reglene.	281
16 De fire friheter – generelle hovedtrekk	284
16.1 De fire friheter og EØS.	284
16.2 Regelverket.	285
16.2.1 Oversikt	285
16.2.2 Særlig om betydningen av grunnleggende EU/EØS- rettsprinsipper	286
16.3 Nærmere om anvendelsen av reglene – noen generelle tolkingsspørsmål	287

16.3.1	Forholdet til EU-retten.	287
16.3.2	Nærmere om tolkingen av forbudsbestemmelsene i EØS-avtalens hoveddel – diskriminerings- eller også restriksjonsforbud?	289
16.3.3	Tolking av unntaksreglene i EØS-avtalens hoveddel. Proporsjonalitetsprinsippet	293
16.3.4	Hvem er plikt- og rettighetssubjekter etter reglene?	296
16.4	Forholdet mellom forbudsbestemmelsene og harmoniseringsreglene.	298
16.5	Fri bevegelighet og krav om et grenseoverskridende element.	301
17	Fritt varebytte.	302
17.1	Innledning.	302
17.1.1	Varer – hva omfattes?	302
17.1.2	Oversikt over reglene.	305
17.2	Avgifter som handelshindringer.	306
17.2.1	Forbudet mot toll mv.	306
17.2.2	Interne avgifter.	308
17.3	Andre import- og eksportrestriksjoner – EØS art. 11–13	312
17.3.1	Innledning – oversikt over tolkningsproblemene	312
17.3.2	Hva menes med «tiltak»?	314
17.3.2.1	Hvem er pliktsubjekter?	314
17.3.2.2	Hvilke typer handlinger omfattes?	316
17.3.3	EØS art. 11: forbudets rekkevidde.	317
17.3.3.1	Historisk bakgrunn	317
17.3.3.2	Grensedragningen i dag – oversikt.	321
17.3.3.3	Tiltak som faller innenfor EØS art. 11 – eksempler.	322
17.3.3.4	Tiltak som faller utenfor EØS art. 11 – eksempler.	326
17.3.4	EØS art. 12: forbudets rekkevidde.	330
17.3.5	Unntaksreglene – «allmenne hensyn».	332
17.3.5.1	Unntakshjemlene – oversikt	332
17.3.5.2	Hvilke allmenne hensyn kan påberopes? – Eksempler	334
17.3.5.3	Vilkårlig forskjellsbehandling eller skjult handelshindring?	337
17.3.5.4	Kravet om forholdsmessighet (proporsjonalitetskravet)	339
17.4	Særlig om statlige handelsmonopoler	342
18	Fri bevegelighet for personer og tjenester – utgangspunkter	348
18.1	Oversikt	348
18.2	Særtrekk ved den frie bevegelighet for fysiske personer.	349
18.3	Betydningen av unionsborgerskapet i EU	349
18.4	Betydningen av Schengenavtalen.	351
18.5	Rett til innreise og opphold	351
18.6	Trygderettslig vern	351
18.7	Godkjenning og vurdering av kvalifikasjonsbeviser mv.	352
18.7.1	Lovgivningsarbeidet	352
18.7.2	De alminnelige regler om fri bevegelighet	353
18.8	Den videre fremstilling.	355

19 Den frie bevegelse for arbeidstakere	356
19.1 Innledning	356
19.2 Anvendelsesområdet for EØS art. 28	357
19.2.1 Kravet om tilknytning til arbeidsmarkedet	357
19.2.2 Nærmere om arbeidstakerbegrepet	357
19.2.3 Kravet om statsborgerskap	360
19.2.4 Kravet om et grenseoverskridende element	360
19.2.5 Stillinger i den offentlige administrasjon	362
19.3 Rettighets- og pliktsubjekter	365
19.3.1 Rettighetssubjekter	365
19.3.2 Pliktsubjekter	366
19.4 Forbudene mot diskriminering og restriksjoner	367
19.4.1 Oversikt	367
19.4.2 Nærmere om sekundærlovgivningen	369
19.4.3 Forbudene mot nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling	369
19.4.4 Reglene om innreise, opphold, arbeidssøking mv.	376
19.4.5 I hvilken grad er hindringer som ikke er utslag av nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling forbudte?	377
19.5 Unntak fra hovedreglene	381
19.5.1 Innledning	381
19.5.2 Lovbestemte unntak	382
19.5.3 Ulovfestede unntak	386
20 Etableringsretten	389
20.1 Innledning	389
20.2 Anvendelsesområdet for EØS art. 31	390
20.2.1 Hvem som kan påberope etableringsretten – utgangspunkter ..	390
20.2.2 Kravet til næringsvirksomhet	391
20.2.3 Grensen mot de øvrige friheter	392
20.2.4 Kravet om et grenseoverskridende element	395
20.2.5 Grensen mot utøvelse av offentlig myndighet	397
20.2.6 Særlig om begrensninger i anvendelsesområdet til EØS art. 31 for selskaper	398
20.3 Rettighets- og pliktsubjekter	401
20.3.1 Rettighetssubjekter	401
20.3.2 Pliktsubjekter	401
20.4 Forbudet mot etableringshindringer	402
20.5 Unntak fra forbudet mot etableringshindere	405
20.5.1 Hvilke unntaksregler kommer til anvendelse?	405
20.5.2 Lovbestemte unntak	405
20.5.3 Ulovfestede unntak	406
20.6 Særlig om nasjonale skatteregler	411
20.6.1 Innledning	411
20.6.2 Når foreligger det sammenlignbare situasjoner?	413
20.6.3 Forskjellsbehandling	414
20.6.4 Unntak fra hovedregelen om at forskjellsbehandling er forbudt	415
20.7 Tjenestedirektivets etableringsregler	418
20.7.1 Innledning	418

20.7.2	Forbudte krav og krav som skal vurderes	419
20.7.3	Krav til begrunnelsen for tillatelsesordninger	419
20.7.4	Krav til tildelingskriterier	420
20.7.5	Krav til tillatelsens innhold	420
20.7.6	Krav til utvelgelses- og fordelingskriterier	421
20.7.7	Krav til saksbehandlingen	421
20.7.8	Sammenfatning	421
21	Fri bevegelighet for tjenester	423
21.1	Innledning	423
21.2	Anvendelsesområdet for EØS art. 36 og 37	424
21.2.1	Innledning	424
21.2.2	Forholdet til de øvrige friheter – utgangspunkter	425
21.2.3	Har tjenestereglene en subsidiær karakter?	426
21.2.4	Nærmere om tjenestebegrepet	428
21.2.5	Krav om et grenseoverskridende element	433
21.3	Rettighets- og pliktsubjekter	435
21.3.1	Rettighetssubjekter	435
21.3.2	Pliktsubjekter	435
21.4	Diskriminerings- og restriksjonsforbudene	436
21.4.1	Innledning	436
21.4.2	Diskriminerings- eller restriksjonsforbud – utgangspunkter	437
21.4.3	Nærmere om diskrimineringsforbudet	438
21.4.4	Rekkevidden av restriksjonforbudet	440
21.5	Unntak fra hovedreglene	445
21.5.1	Hvilken unntaksregel kommer til anvendelse?	445
21.5.2	Lovbestemte unntak	447
21.5.3	Ulovfestede unntak	447
21.6	Tjenstedirektivets regulering av grenseoverskridende tjenester	456
21.6.1	Innledning	456
21.6.2	Adgangen til å yte tjenester over landegrensene	456
21.6.3	Adgangen til å motta tjenesteytelser	458
22	Fri bevegelighet for kapital og betalinger	459
22.1	Reglens anvendelsesområde	459
22.2	Oversikt over reglene	460
22.3	Den frie kapitalbevegelighet	461
22.4	Fri bevegelighet for betalinger	465
23	Konkurransereglene og deres formål	467
24	Forbudet i EØS-avtalens art. 53 mot konkurransebegrensende samarbeid	471
24.1	Presentasjon av bestemmelsen	471
24.2	Elementene i art. 53 (1)	471
24.3	Samarbeidskriteriet – oversikt	472
24.3.1	Avtalebegrepet	472
24.3.1.1	Skillet horisontale og vertikale avtaler	472

24.3.1.2	Formen uten betydning	473
24.3.2	«Samordnet opptreden»	474
24.3.2.1	Når foreligger en samordnet opptreden?	474
24.3.2.2	Parallell markedsatferd og «samordnet opptreden»	476
24.3.2	Komplekse samarbeid	477
24.3.3.1	Innledning	477
24.3.3.2	Avtale og/eller samordnet praksis	478
24.3.3.3	Etableringen av en overgripende avtale	479
24.3.3	Beslutninger truffet av sammenslutninger av foretak	479
24.3.4	Samarbeidskriteriet og grensen mot individuell markedstilpasning	480
24.4	Foretakskriteriet	483
24.4.1	Innledning	483
24.4.2	Definisjonen av «foretak» – utgangspunktet	483
24.4.3	Uavhengig av rettslig status	484
24.4.4	Uavhengig av finansieringsmåte	488
24.4.5	Økonomisk virksomhet	489
24.4.5.1	Funksjonell tolkning	489
24.4.5.2	Formål med virksomheten uten betydning	489
24.4.5.3	Salg av varer og tjenester	490
24.4.5.4	Innkjøp av varer og tjenester	490
24.4.5.5	Utøvelse av offentlig myndighet	491
24.4.5.6	Virksomhet som ivaretar sosiale hensyn og andre sentrale samfunnshensyn	492
24.4.5.7	Artikkel 59 (2) og tjenester av «almen økonomisk betydning»	495
24.4.6	Foretak innenfor samme økonomiske enhet	496
24.5	Konkurransbegrensningskriteriet	498
24.5.1	Innledning	498
24.5.2	Den delte vurdering – forholdet mellom art. 53 (1) og 53 (3)	502
24.5.3	Det relevante marked – rammene for den økonomiske analyse av begrensninger i konkurransen	506
24.5.4	Til «formål eller virkning» å begrense konkurransen	509
24.5.5	Når har et samarbeid til «formål» å begrense konkurransen?	510
24.5.6	Virkningsvurderingen	513
24.5.6.1	Grundig virkningsanalyse nødvendig	513
24.5.6.2	Kontraktuelle begrensninger og begrensninger av konkurransen i markedet	515
24.5.6.3	Kontraktuelle begrensninger av markedsatferden som ikke begrenser konkurransen – tilknyttede, nødvendige begrensninger	516
24.5.6.4	Tilknyttede begrensninger og EU-domstolens avgjørelse i <i>Wouters</i>	518
24.5.6.5	Har EU-domstolen og Retten åpnet for en bredere helhetsvurdering under TEUF art. 101 (1), jf. art. 53 (1)?	519
24.6	Samhandelskriteriet	520
24.6.1	Samhandelskriteriets funksjon	520

24.6.2	Handel	521
24.6.3	Handelen «mellom avtalepartene» må berøres	521
24.6.3.1	Tiltak som berører foretak hjemmehørende i flere EØS-land.	521
24.6.3.2	Tiltak som berører eksporten eller importen mellom EØS-land.	522
24.6.3.3	Tiltak som omfatter en hel avtalestats territorium . . .	522
24.6.3.4	Tiltak begrenset til en del av en avtalestats område . .	522
24.6.3.5	Det konkurransebegrensende tiltak omfatter hele EØS	523
24.6.3.6	Handel med tredjeland	523
24.6.4	«Kan påvirke» – samhandelskriteriets materielle innhold . . .	523
24.6.5	Kravet om merkbar påvirkning av samhandelen.	524
24.7	Merkbarhetskravet	524
24.7.1	EU-domstolens krav til «merkbar» påvirkning	524
24.7.2	EFTAs Overvåkingorgans bagatellkunngjøring	528
24.8	Artikkel 53 (3) – generelle betraktninger.	530
24.8.1	Innledning	530
24.8.2	Er kun økonomiske hensyn relevante i forhold til art. 53 (3)? .	531
24.8.3	Avveiningen mellom 53 (1) og (3)	532
24.8.5	Gruppefritak.	533
24.9	Effektivitetsgevinster som kan påberopes	534
24.9.1	Relevante effektivitetsgevinster og krav for at disse skal kunne påberopes	534
24.9.2	Effektivitet i produksjonen	535
24.9.3	Dynamisk effektivitet	536
24.10	Effektivitetsgevinstene må komme forbrukerne til gode	537
24.11	Nødvendighetskriteriet.	539
24.12	Det må være en viss grad av «restkonkurranse»	540
25	Forbudet i EØS-avtalens art. 54 mot utilbørlig utnyttelse av ett eller flere foretaks dominerende stilling	542
25.1	Innledning.	542
25.2	Dominerende stilling	543
25.2.1	EU-domstolens definisjon	543
25.2.2	En dominerende stilling kan innehas av ett eller flere foretak .	545
25.2.3	Relevante momenter i vurderingen av om det foreligger en dominerende stilling	546
25.2.3.1	Innledning.	546
25.2.3.2	Markedsandelen	547
25.2.3.3	Etableringshindringer	548
25.2.3.4	Teknologiske forsprang	549
25.2.3.5	Vertikalt integrerte foretak	550
25.2.3.6	Varemerker	550
25.2.3.7	Relativ størrelse	550
25.2.3.8	Tidligere markedsatferd	551
25.2.3.9	Høy profitt.	551
25.3	Den dominerende stillingen må referere seg til EØS eller en vesentlig del av EØS	551

25.4	«Utilbørlig utnyttelse» av markedsmakt	552
25.4.1	Utnyttende misbruk	555
25.4.2	Ekskluderende misbruk	556
25.4.3	Misbruk av en dominerende stilling i marked A i det tilliggende marked B	559
25.4.4	Unntaket for objektivt nødvendig atferd	560
26	EØS-avtalens art. 57 om kontroll med foretakssammenslutninger	561
26.1	Innledning.	561
26.2	Artikkel 57 og fusjonsforordningen	561
26.3	Når foreligger en «foretakssammenslutning»?	562
26.3.1	Fusjonsforordningens definisjon av «foretakssammenslutning»	562
26.3.2	Kontrollkriteriet	563
26.3.2.1	Beskrivelsen av «kontroll» i fusjonsforordningen art. 3 (3).	563
26.3.2.2	Enekontroll	564
26.3.2.3	Felles kontroll	564
26.4	Foretakssammenslutningen må ha en fellekaps- eller EFTA- dimensjon	565
26.5	«Skaper eller styrker en dominerende stilling»	567
26.6	Konkurransen må hindres betydelig som følge av foretakssammen- slutningen	567
26.7	Håndheving	568
27	Håndheving av EØS-avtalens art. 53 og 54	569
27.1	Oversikt over håndhevelsessystemet	569
27.2	Håndheving av det kompetente overvåkningsorgan.	569
27.2.1	Det kompetente håndhevingsorgan	569
27.2.2	Overvåkningsorganenes kompetanse og saksbehandling	570
27.3	Privat håndheving	570
28	Statsstøtteregele	572
28.1	EØS-avtalens statsstøtteregele	572
28.2	Presentasjon av forbudet mot statsstøtte i art. 61 (1)	573
28.3	Støttebegrepet.	573
28.3.1	Det offentliges ytelse	573
28.3.2	Verdsettingen av det offentliges ytelse	574
28.3.3	Den private motytelsen og kravet til gjensidighet	575
28.3.4	Det markedsøkonomiske investorprinsipp	576
28.3.4.1	Prinsippet	576
28.3.4.2	Relevante hensyn i vurderingen	577
28.3.4.3	Vurderingen av om motytelsen er markedskonform	579
28.3.4.4	Tidspunktet for vurderingen	580
28.3.5	Beregningen av støtteelementet.	580
28.3.6	Vederlag for tjenester av «almen økonomisk betydning», jf. art. 59 (2), og støttekriteriet i art. 61 (1)	581
28.3.7	Krav om gjennomsiktighet – om midler tilført offentlige foretak	582

28.4	Støtte gitt av «EFTA-statene» eller av «statsmidler i enhver form» . . .	583
28.4.1	Innledning	583
28.4.2	Støtte gitt av «mellommenn» må kunne «tilregnes» staten. . . .	585
28.4.3	Statsmidler	588
28.5	Støttemottagerne.	591
28.5.1	Innledning	591
28.5.2	Foretaksbegrepet	592
28.5.3	Varebegrepet	594
28.5.4	Kravet til selektivitet	594
28.6	Konkurransesvridning	596
28.7	Samhandelskriteriet	599
28.8	Tillatt statsstøtte	601
28.9	Unntakene i art. 61 (2).	602
28.10	Støtte som kan erklæres forenlig med EØS-avtalen etter art. 61 (3) . .	604
28.10.1	Innledning	604
28.10.2	Støtte til områder med unormalt lav levestandard eller alvorlig underbeskjeftigelse.	605
28.10.3	Støtte til realiseringen av prosjekt av felles europeisk betydning	606
28.10.4	Støtte for å avbøte «en alvorlig forstyrrelse i økonomien». . . .	606
28.10.5	Støtte til utviklingen av enkelte næringsgrener eller økonomiske områder	607
28.10.6	Andre former for støtte angitt av EØS-komiteen.	609
28.11	Støtte erklært forenlig med EØS-avtalen av EFTA-statene	609
28.12	Håndhevelsen av statsstøttereglene	610
29	EØS-reglene om offentlige innkjøp	613
29.1	Innledning.	613
29.1.1	Bakgrunn	613
29.1.2	Presentasjon av regelverket	614
29.1.3	Pliktsubjekter	615
29.2	Fire bærebjelker i regelverket på EØS-nivå.	617
29.2.1	Publisitet	617
29.2.2	Likebehandling	617
29.2.3	Transparens	618
29.2.4	Etterprøvbarhet, kontroll og reaksjon	619
29.3	Samspillet med reglene i EØS-avtalens hoveddel	622
Forkortelser	623
Litteratur	625
Domsregister	631
Stikkord	656